

ผลของกระบวนการกลุ่มต่อความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรม
การป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

กัลยา มั่นล้วน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2552

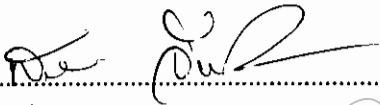
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

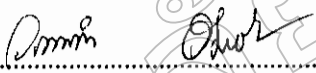
มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

การวิจัยนี้ได้รับการอุดหนุนทุนวิทยานิพนธ์
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2551

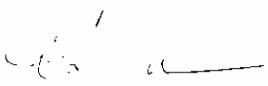
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ กัลยา มั่นล้วน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

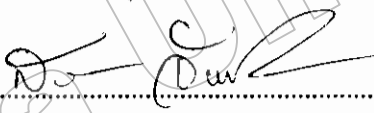
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

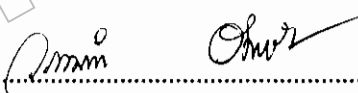

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ)

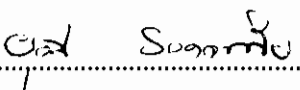

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

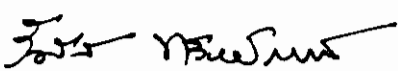

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุดี ทองวิเชียร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ)

.....กรรมการ
(ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุดี รอดจากรัก)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.วรรณิภา อัสวชัยสุวิกรม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และ สนับสนุนให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำแนวทางการพัฒนา เครื่องมือที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณพัชรี ชัยนฤประเสริฐ คุณศิริมา แก้วสถิตย์ คุณศิริภรณ์ นวลแดง และ คุณพรวรรณ อุดมประเสริฐศิริ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการทดลอง ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และ ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดมงคล และผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดห้วยบง คณะครูและ นักเรียนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกๆ ท่านที่สั่งสอนวิชาความรู้ ปลูกฝังความอดทน และความ มุ่งมั่นทางการศึกษา ขอขอบคุณคุณพ่อและคุณแม่ ขอขอบคุณ คุณชัชฎาพร รัตนวาร คุณปิ่นณทัต บณขุนทด และเพื่อน ๆ ปริญญาโท สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อ นาม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับ นี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กัลยา มั่นล้วน

49920712: สาขา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: ความเชื่อด้านสุขภาพ กระบวนการกลุ่ม พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

กัลยา มั่นถาวร: ผลของกระบวนการกลุ่มต่อความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี (THE EFFECT OF GROUP PROCESS ON HEALTH BELIEF AND PREVENTIVE BEHAVIOR FOR DENGUE HEMORRHAGIC FEVER IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN CHALOEM PHRA KIAT DISTRICTS, SARABURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ, ส.ค., วรณิกา อัสวชัยสุวิกรม, Ph.D. 156 หน้า. ปี 2552

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (True - experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน รวม 80 คน เก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบสอบถาม โดยกลุ่มทดลองได้รับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มโดยใช้แนวความคิดตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพ และแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มมีผลทำให้กลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก มากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษานี้เสนอว่า ควรนำการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มนี้มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม หรือกำหนดรูปแบบการป้องกันโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนอื่น ๆ

49920712: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S. (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORD : HEALTH BELIEF MODEL/ GROUP PROCESS/ PREVENTIVE BEHAVIOR FOR DENGUE HEMORRHAGIC FEVER

KANLAYA MUNLUAN: THE EFFECT OF GROUP PROCESS ON HEALTH BELIEF AND PREVENTIVE BEHAVIOR FOR DENGUE HEMORRHAGIC FEVER IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN CHALOEM PHRA KIAT DISTRICTS, SARABURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: SUWANNA JUNPRASERT, Dr.P.H., WANNIPA ASAWACHAISUWIKROM, Ph.D. 156 P. 2009.

The purpose of this true – experimental study research was to study the effect of group process on health belief and preventive behavior for dengue hemorrhagic fever in primary school students in Chaloeam Phra Kiat Districts, Saraburi Province. Eighty primary school students were enrolled in study and divided in 2 groups; 40 were assigned into the experimental group and 40 were in the control group. Data were collected by using structured questionnaire before and after the experiment. The experimental group received the learning program application group process on health belief model. The structure questionnaire consisted of health belief model and preventive health behavior. Statistical analyses were done by using frequency, percentage, mean, standard deviation and analysis of covariance.

The results of this study revealed that the experimental group had significantly higher perceived susceptibility, perceived severity, perceived benefits, perceived barriers and preventive health behavior than the control group ($p < .05$).

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ส่วนที่ 1 โรคไข้เลือดออก.....	11
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออก.....	17
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก.....	20
ส่วนที่ 4 กระบวนการกลุ่มต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก.....	33
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	40
รูปแบบการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	42
การทดลอง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	54
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	55
4 ผลการวิจัย.....	56
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	57
ตอนที่ 2 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก ระหว่าง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	59
ตอนที่ 3 การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก ระหว่าง กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	64
ตอนที่ 4 การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม.....	67
ตอนที่ 5 การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม.....	72
ตอนที่ 6 พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ระหว่างกลุ่มทดลอง กับ กลุ่มควบคุม.....	77
5 สรุปและอภิปรายผล.....	83
ผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	92
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	94
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก.....	105
ภาคผนวก ข.....	107
ภาคผนวก ค.....	109
ภาคผนวก ง.....	121
ประวัติของผู้วิจัย.....	156

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา.....	57
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลการป่วยด้วยโรค ไข้เลือดออก.....	58
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ไข้เลือดออกจำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	61
4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ไข้เลือดออก หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA).....	64
5 ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรค ไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	65
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรค ไข้เลือดออก หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA).....	67
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตน เพื่อป้องกันโรค ไข้เลือดออก จำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลัง การทดลอง.....	69
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค ไข้เลือดออกหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA).....	72
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของคะแนนการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตน เพื่อป้องกันโรค ไข้เลือดออก จำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลัง การทดลอง.....	74
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค ไข้เลือดออกหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA).....	77
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรค ไข้เลือดออกจำแนกตามรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12	
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการวิเคราะห์ความ แปรปรวนร่วม (ANCOVA).....	82

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ความสัมพันธ์ของกระบวนการกลุ่มต่อความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรม การป้องกันโรค.....	10
2 แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพสำหรับใช้ทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรค.....	32

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University